

นวดไทยขึ้นบัญชีมรดกโลกทางวัฒนธรรม

ภาพ: <https://www.posttoday.com/world/609069>

เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2562 ที่ประชุมคณะกรรมการร่วมระหว่างรัฐบาลตามภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ของยูเนสโก ครั้งที่ 14 ณ กรุงโบโกตา สาธารณรัฐโคลอมเบีย ได้มีมติรับรองและประกาศให้ “นวดไทย” (NUAD THAI) ขึ้นทะเบียนในรายการตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ (Representative List of The Intangible Cultural Heritage) หลังจากที่มีการส่งเสริมวัฒนธรรม กระทั่งวัฒนธรรมได้เสนอ “นวดไทย” ให้เข้าสู่การพิจารณาต่อองค์การยูเนสโกในรอบปี 2562 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของยูเนสโกเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2559 ในลำดับสมาชิกที่ 170 โดย “นวดไทย” เป็นมรดกฯ ของไทย รายการที่สอง ที่ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนกับยูเนสโก ต่อจากรายการ “โขน” ที่ขึ้นไปแล้วเมื่อปลายปี 2561 ทั้งนี้ **มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้** หมายถึง ความรู้ ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือแนวปฏิบัติทุกรูปแบบ ทั้งที่เป็นสากลและเป็นของท้องถิ่น ซึ่งถูกสร้างขึ้นและถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ไม่ว่าจะด้วยวาจาหรือวิธีการอื่นใด ผ่านช่วงระยะเวลาหนึ่ง มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้ โดยกระบวนการส่งมรดกความรู้และการประยุกต์ใช้

ทั้งนี้ เอกสารข่าวยูเนสโกเรื่องการขึ้นบัญชีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติประจำปี ค.ศ. 2019 บรรยายสรุปคุณค่าของนวดไทยไว้ ดังนี้ “นวดไทยเป็นศาสตร์และศิลป์ในการรักษาโรคแบบดั้งเดิมของไทย การนวดไทยช่วยบำบัดอาการป่วยต่าง ๆ โดยไม่ใช้ยาแต่อาศัยการนวดตามจุดต่าง ๆ ของร่างกายเพื่อปรับสมดุลและโครงสร้างของร่างกายเพื่อรักษาโรคที่เชื่อว่าเกิดจากเลือดลมตาม “เส้น” ไม่ไหลเวียน นวดไทยพัฒนามาจากภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพตัวเองของผู้คนในสังคมเกษตรกรรม ทักษะและองค์ความรู้ในการนวดไทยได้รับการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น และมีการพัฒนาเป็นองค์ความรู้ที่มีระบบแบบแผน”

“นวดไทย” เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนไทยที่มีการสืบสานมาแต่โบราณกาล โดยการกล่าวถึงตั้งแต่สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ และสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ.2199-2231) จวบจนสมัยปัจจุบันได้มีการแตกหน่อต่อยอดองค์ความรู้แห่งศาสตร์แขนงนี้มากมาย จนพัฒนาเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพของประเทศไทย ตั้งแต่การนวดพื้นบ้านในชุมชน การนวดเพื่อส่งเสริมสุขภาพในสถานประกอบการ การนวดเพื่อสุขภาพทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการนวดเพื่อการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลต่างๆ ปัจจุบันกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการนำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยด้านการนวดไทยมาใช้ประโยชน์ด้านสุขภาพ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนานวดไทย (ฉบับที่ 1) พ.ศ.2563-2565 ให้สอดคล้องตามที่องค์การยูเนสโกกำหนด โดยมีแนวทางสำคัญ คือ การสร้างมาตรฐานนวดไทยทั้งในด้านองค์ความรู้ หลักสูตร รวมถึงระบบบริการนวดไทยให้เป็นที่ยอมรับตั้งแต่ในระดับชุมชนซึ่งเป็นต้นกำเนิดภูมิปัญญาด้านการนวดไทย สถานพยาบาล สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ และในระดับสากลในอนาคต ทั้งยังเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ ภูมิปัญญา นวดไทยให้อยู่คู่กับสังคมไทยด้วย